

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 3 від «25» 2020 р.)

Ректор

А.А. Мазаракі

**СОЦІОЛОГІЯ/
SOCIOLOGY**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: Ю.І. КУЛАГІН, кандидат філософських наук, професор,
М.П. КУХТА, доктор соціологічних наук, доцент,
О.В. КРАСІЛЬНИКОВА, кандидат історичних наук, доцент.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та політології 14 квітня 2020 р., протокол № 14.

Рецензенти: А.Ю. МОРОЗОВ, доктор філософських наук, професор,
П.Г. ДЕМІДОВ, кандидат технічних наук, доцент, доцент
кафедри комп'ютерних наук та інформаційних систем,
А.А. НІЦОЙ, кандидат історичних наук, директор громадської
організації «Центр стратегічних розробок».

**СОЦІОЛОГІЯ/
SOCIOLOGY**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програма дисципліни «Соціологія» призначена для студентів освітнього ступеня «молодший бакалавр» денної форми навчання галузі знань 12 «Інформаційні технології» спеціальності 122 «Комп'ютерні науки».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.
6. Лист погодження програми дисципліни.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Соціологія» є опанування та засвоєння студентами системи соціологічних знань і на цій основі самостійне та критичне осмислення соціального життя сучасної України та активна участь у розв'язанні соціальних проблем українського суспільства. Від рівня засвоєння студентською молоддю соціологічних знань значною мірою залежать шляхи побудови ефективної соціально-орієнтованої економіки та громадянського суспільства в Україні.

Завданням вивчення дисципліни «Соціологія» є формування у студентів соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ та процесів, що пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності; розвинути вміння послуговуватися категоріальним апаратом соціології, її методами дослідження, а також теоретичними та концептуальними напрацюваннями.

Предметом вивчення дисципліни є процес становлення, функціонування та розвитку суспільства, як соціальної системи.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Знання:

- базові знання з філософських і соціальних дисциплін, що певною мірою впливають на формування теоретичних засад соціально-гуманітарного світогляду студентів.

вміння:

- визначатися в масиві різноманітної інформації, використовувати різні за змістом та світоглядною направленістю наукові праці, підручники, навчальні посібники, історичні джерела;
- систематизувати та узагальнювати матеріал;

- аргументувати свою точку зору і цивілізовано обстоювати її в дискусіях.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Соціологія» як вибіркова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

✓ *Комп'ютерні науки (ОС молодший бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	2–10
ЗК8	Здатність діяти на основі етичних міркувань.	2–4
ЗК9	Здатність зберігати та примножувати моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку інформаційних технологій, місця комп'ютерних наук у загальній системі знань про природу і суспільство та ролі у розвитку суспільства, техніки і технологій.	3, 9

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Соціологія як наука

Соціологія як система соціальних знань. Історія виникнення та становлення соціології як науки. Об'єкт та предмет соціології: основні рівні визначення. Специфіка та багатовимірність соціології: соціальна реальність / соціальна картина світу, загальна теорія соціології, спеціалізована соціологічна теорія, емпіричні соціологічні дослідження, прикладні дослідження конкретно-соціологічних проблем.

Основні категорії соціологічної науки. Структура соціології. Виникнення нових соціологічних знань: кіберсоціологія, комп'ютерна соціологія, соціологія ризику, соціологія Інтернету, соціологія глобалізації, віртуальна соціологія. Функції соціології. Місце і роль соціології в системі соціальних знань. Значення соціологічної науки в сучасному світі.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 2, 3, 5.

Додатковий: 3, 5, 32, 38.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.

Тема 2. Соціальна теорія людини

Сутність та основні ознаки соціогенезу людини, його біологічні та психічні передумови. Людина як соціальна істота. Багатовимірність соціального в людині.

Людина – суб'єкт та продукт соціальної еволюції. Поняття соціальної діяльності та її структура. Мотив та мотивація. Потреби, інтереси, мета, цінності та норми в системі соціальної діяльності. Соціальні цінності та їх значення для людини. Види цінностей. Шкала цінностей. Поняття ціннісного ядра (основи людини). Трансформації ціннісних орієнтацій людини в умовах пандемії. Активний, цілеспрямований, циклічний, процесуальний характер соціальної діяльності.

Соціалізація людини як суспільний процес: основні типи та етапи (стадії). Соціальна адаптація та інтеріоризація (інтерналізація) як основні змістовно-цільові компоненти соціалізації. Місце і роль ідентифікації та самоідентифікації в процесі соціалізації людини. Самооцінка та формування Я – концепції. Соціальна ізоляція та феральна людина. Десоціалізація та ресоціалізація. Формування особистості – основна мета соціалізації.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 2, 4, 5.

Додатковий: 3, 5, 35, 36.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 9.

Тема 3. Особистість в структурі соціуму

Особистість як об'єкт соціології: сутність та структура. Основні концепції особистості в історії соціологічної думки. Класифікація типів особистості в соціології. Самореалізація як основна форма самовизначення особистості в соціумі.

Поняття соціального статусу. Ім'я, зміст та ранг статусу. Множинність статусів та головний статус. Класифікація статусів за основними критеріями. Статусний портрет людини та його динаміка. Статусні групи та статусні категорії. Неспівпадіння статусів. Статусний набір. Статусний вимір соціалізації. Статусні модернізації в умовах поширення масових інфекційних захворювань.

Поняття соціальної ролі. Соціалізація – як процес опанування соціальних ролей. Множинність соціальних ролей та критерії їх класифікації. Соціальна роль як модель поведінки. Місце і роль соціальної установки в формуванні соціальної моделі поведінки особистості.

Соціальна поведінка особистості: сутність та типи. Основні структурні елементи поведінки особистості. Вчинок як одиниця виміру поведінки. Осмисленість, свобода дій та свобода вибору – основні передумови соціальної поведінки. Ірраціональна та раціональна соціальна поведінка. Девіантна,

деликвентна та кримінальна поведінка особистості: причини, рівні та форми прояву.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 3, 5, 36, 38.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 9.

Тема 4. Соціальна система суспільства

Соціологічні теорії суспільства та їх історична типологія. Основні форми життєдіяльності людини та їх взаємозалежне і системоутворююче значення для формування суспільства як соціальної спільноти. Основні соціальні ознаки суспільства.

Поняття соціальної системи суспільства: формування та історична еволюція. Основні типи соціальної системи та критерії її класифікації. Основні принципи організації соціальної системи суспільства. Місце і роль соціальної системи в суспільстві та її функції. Специфіка соціальної сфери в системі: «виробництво - споживання».

Цілісність та єдність соціальної системи її основні системно утворюючі елементи. Людиновимірність сутності соціальної системи суспільства. Соціальне напруження суспільної системи в період пандемічної кризи.

Самоорганізація та саморозвиток соціальної системи. Соціальна система сучасного українського суспільства.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 5, 36, 37, 38.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 6, 9.

Тема 5. Соціальна структура суспільства

Соціальна система – як структура. Поняття соціальної структури суспільства. Концепції соціальної структури суспільства в історії соціології. Соціальні спільноти як форма сталого об'єднання індивідів. Поняття про соціальну спільноту. Типологія соціальних спільнот та їх історичний соціогенез.

Основні сучасні теорії соціальної структури суспільства. Соціологічні теорії класів. Класові структури суспільства: типологія та механізм формування. Трансформація класів в соціальній структурі сучасного постіндустріального суспільства.

Поняття соціальної групи. Основні ознаки соціальної групи: склад чисельність, структура, приналежність, взаємозв'язок. Сучасна динаміка соціальних груп. Поняття страти. Основні концепції стратифікації та їх сучасне тлумачення. Історична та сучасна типологія стратифікації. Основні засади, критерії та актори стратифікаційної структури сучасного суспільства.

Соціальна мобільність сучасної соціальної структури суспільства. Детермінанти мобільності. Типи та види мобільності. Система каналів мобільності. Соціальні ліфти як необхідна умова соціальної мобільності.

Сучасні деструктивні форми соціальної мобільності: пауперизація, маргіналізація, пролетаризація, міграція. Андерклас. Соціальний феномен жебрацтва. Біженці.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 3, 35, 36, 37.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.

Тема 6. Соціальна організація суспільства

Організаційні виміри соціальної системи суспільства. Поняття, структура і принципи соціальної організації. Виникнення соціальної організації. Групи соціальних інтересів як соціальна основа поступової організації соціальної системи суспільства. Агрегація та артикуляція соціальних інтересів груп, як передумова їх організаційного визначення.

Соціальний інститут як організаційний та ціннісно-нормативний комплекс соціальної системи суспільства.

Структура соціального інституту та його основні ознаки. Основні передумови та механізми формування соціальних інститутів суспільства. Інституціоналізація та її основні етапи. Типологія соціальних інститутів та критерії їх класифікації. Основні та неосновні соціальні інститути. Соціально-інституціональні практики як процес функціонування та взаємодії соціальних інститутів. Функції та дизфункції соціальних інститутів. Динаміка трансформації соціальних інститутів в сучасному суспільстві. Життєвий цикл соціальних інститутів. Джерела розвитку або кризи соціальних інститутів. Місце і роль інститутів охорони здоров'я в умовах поширення інфекційних захворювань.

Соціальні організації та соціальні рухи: поняття, ознаки та типологія.

Перехідний стан соціальних інститутів, соціальних організацій та соціальних рухів в сучасному українському суспільстві.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 3, 35, 36, 37.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 9.

Тема 7. Соціальний процес

Поняття соціального спілкування, соціальної взаємодії та соціальної комунікації. Соціальна комунікація суб'єктів як об'єктивна потреба організації їх колективного життя. Класифікація видів комунікації. Взаємодія як соціальний обмін. Форми та типи соціальної взаємодії.

Система соціальних відносин в структурі соціальної системи суспільства. Соціальні відносини як результат соціальної взаємодії суб'єктів. Первинна та вторинна сфери соціальних відносин. Види соціальних відносин.

Поняття та характеристика соціальних змін. Соціальний процес як сукупність соціальних змін. Типи та форми соціальних процесів. Структура, стадії, основні протиріччя та рушійні сили соціальних процесів. Соціальних конфлікт та соціальний консенсус як форми вирішення соціальних протиріч. Структура, функції і типологія соціальних конфліктів та соціального консенсусу. Способи та технології вирішення соціальних конфліктів та досягнення соціального консенсусу.

Соціальний прогрес та регрес: зміст, форми та основні критерії.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 3, 32, 35, 37.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.

Тема 8. Соціальне управління

Управління як універсальний принцип організації та розвитку природних та соціальних систем. Поняття та класифікація управлінських систем.

Соціальне управління як визначальна умова існування та розвитку людини і суспільства. Поняття соціального управління як соціального інституту. Суб'єкт та об'єкт в соціальному управлінні. Агенти та структура соціального управління. Типи соціального управління.

Методологія аналізу суспільних проблем в соціальному управлінні. Принципи і методи соціального управління. Інструменти (засоби) соціального управління. Соціальне управління інформаційним суспільством. Соціальне управління суспільством в умовах пандемії.

Процес соціального управління: основні стадії та етапи. Управлінський цикл.

Соціальний контроль як функція соціального управління. Основні елементи, типи та механізм соціального контролю. Зовнішній та внутрішній контроль. Агенти формального та неформального контролю. Методи контролю. Громадська думка як форма соціального контролю. Самоконтроль.

Соціальні санкції як вид управлінських дій. Поняття та типологія соціальних санкцій.

Соціальна норма в структурі управління соціальними процесами. Норма як модель, стандарт та критерій організації соціального життя особистості. Визначення та класифікація соціальних норм.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 3, 32, 35, 37.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4, 9.

Тема 9. Методологія та методика соціологічних досліджень

Соціологічне дослідження як засіб пізнання соціальної реальності. Теоретики-методологічні засади соціологічного дослідження.

Соціальна проблема та проблемна ситуація в практичній соціології: типи, рівні та механізми визначення і формулювання.

Теоретична концепція об'єкта дослідження та її методологічні функції. Способи побудови системи наукових понять соціологічного дослідження та їх концептуальні і операціональні визначення. Формулювання основних гіпотез дослідження.

Основні методи збирання, обробки та аналізу соціологічної інформації: класифікація, функції, та взаємозв'язки. Спостереження та його різновиди. Документи як джерело соціологічної інформації: типологія та класифікація.

Контент – аналіз в соціології: напрямки використання. Опитування як система методів: види та засоби їх використання. Питання як інструменти соціологічного дослідження: типологія та принципи формулювання. Анкета соціологічного дослідження: принципи побудови, види та основні форми використання. Метод соціометрії та парних порівнянь. Соціальний експеримент та його значення в соціологічному дослідженні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 11, 32, 35, 37.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.

Тема 10. Організація і техніка проведення соціологічних досліджень

Поняття програми соціологічного дослідження. Програма як основний науково-методичний та організаційно-технологічний документ соціологічної роботи дослідника: структура, розділи, зміст. Основні підготовчі елементи програми: проблема, об'єкт, суб'єкт, мета, завдання, засоби та результати. Основні етапи соціологічного дослідження: підготовчий, польовий, обробка первинної інформації з використанням комп'ютерних технологій, аналіз результатів, формулювання висновків та рекомендацій.

Основні процедури дослідження: як система практичних дій дослідника: зміст та засоби.

Інформаційна база дослідження. Соціологічна інформація: види та форми. Джерела інформації та їх класифікація.

Робочий план соціологічного дослідження: виконавці, час, місце проведення. Сітьовий графік здійснення різноманітних робіт. Підбір та підготовка, технічних виконавців. Розробка форм контролю за проведенням дослідження.

Поняття якості соціологічного дослідження. Основні критерії оцінки якості та перевірки результатів соціологічного дослідження.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 3, 4, 5.

Додатковий: 11, 32, 35, 37.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

Основний

1. Барвінський А.О. Соціологія: курс лекцій для студ. вищ. навч. закл. / А.О. Барвінський. – Київ: ЦНЛ, 2015. – 327 с.
2. Соціологія: навчальний посібник для студентів для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко – Київ : ДУТ, 2019. – 235 с..
3. Козирев М.П. Соціологія: підручник / М.П. Козирев. – Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2016. – 655 с.
4. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / Є.В. Сірий. – К.: Атіка, 2015. – 479 с.
5. Соціологія: підручник для студ. вищ. навч. закл. / [авт.: В.І. Волович, М.І. Горлач, В.Г. Кремень та ін.]. – Київ: Центр учбової літератури, 2014. – 808 с.

Додатковий

6. Богдан О. Щоварто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених / О. Богдан. – К.: Дух і Літера, 2015. – 380 с.
7. Бойко В.А. Посібник до вивчення курсу “Соціологія релігії” / В.А. Бойко; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2015. – 23 с.
8. Болотіна Є.В. Соціологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Є.В. Болотіна, В.Б. Мішура. – Київ: Центр навчальної літератури, 2007. – 128 с.
9. Вахштайн В. Пост - пострадянська соціологія: кінець першого акту / В. Вахштайн // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – Київ, 2011. – № 2. – С. 59-77.
10. Герасимчук А.А. Соціологія: Навч. посібник / А.А. Герасимчук, Ю.І. Палеха, О.М. Шиян. – 3-тє вид., випр. й доп. – К.: Вид-во Європейського університету, 2003. – 245 с.
11. Головатий М.Ф. Соціологія політики: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / М.Ф. Головатий. – К.: МАУП, 2003. – 504 с.
12. Гудзенко О.З. Посібник до вивчення курсу “Соціологія соціальних змін” / О.З. Гудзенко; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2015. – 23 с.
13. Дворецька Г.В. Соціологія: навч. посіб. / Г.В. Дворецька; Держ. вищ. навч. закл. “Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана”. – К.: КНЕУ, 2013. – 428 с.

14. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник / Г.В. Дворецька. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 472 с.
15. Димитрова Л.М. Соціологія управління та організацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.М. Димитрова. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ: Ліра-К; Політехніка НТУУ “КПІ”, 2005. – 156 с.
16. Дороніна М.С. Соціологія (візуалізація основних положень): навч. посіб. / М.С. Дороніна, Л.О. Сасіна. – Харків: ХНЕУ, 2011. – 171 с.
17. Економічна соціологія: хрестоматія: навч. посіб для студентів ВНЗ / Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара; за ред. проф. В.Г. Городяненка. – Дніпропетровськ: Ліра, 2014. – 325 с.
18. Іващенко О. Соціологія вартості (повсякденного) життя в сучасній Україні: в пошуках джерел / О. Іващенко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – Київ, 2011. – № 3. – С. 84-112.
19. Костицький В.В. Соціологія права: науково-теоретична спадщина Євгена Ерліха і проблеми розвитку сучасної науки: монографія / В. Костицький, О. Кобан; Ін-т законодав. передбачень і прав. експертизи. – Вид. 2-ге. – Київ: Коло, 2016. – 255 с.
20. Кузьменко Т.М. Соціологія. Навч. посіб. / Т.М. Кузьменко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 320 с.
21. Култаєва М.Д. Європейська теоретична соціологія XX-XXI століття: навч. посіб. / М.Д. Култаєва, О.І. Навроцький, І.І. Шеремет. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2013. – 371 с.
22. Купрій Т.Г. Соціологія освіти: навч. посіб. / Т.Г. Купрій; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ: Логос, 2014. – 303 с.
23. Курчаба Т. Соціологія: навч.-метод. посіб. / Т. Курчаба; Львів. держ. ун-т фіз. культури, Каф. гуманітар. дисциплін. – Львів: Сорока Т.Б., 2015. – 183с.
24. Кутуєв П. Соціологія: історичні витоки та сучасні трансформації / П. Кутуєв // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – Київ, 2009. – № 3. – С. 183-206.
25. Лукашевич М.П. Соціологія сім'ї: підручник / М.П. Лукашевич. – Київ: Знання, 2013. – 223 с.
26. Лукашевич М.П. Соціологія туризму: підручник / М.П. Лукашевич, С.М. Мошак, Ф.Ф. Шандор. – Київ: Знання, 2015.– 303 с.
27. Лукашевич М.П. Соціологія економіки: Підручник для студентів вищих навч. закладів / М.П. Лукашевич. – К.: Каравела, 2005. – 283 с.
28. Лукашевич М.П. Соціологія. Загальний курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – 2-е вид. – К.: Каравела, 2006. – 407 с.
29. Нікон Н.О. Соціологія управління: навч.-метод. посіб. / Н.О. Нікон; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, Ін-т соц. наук, Каф. соціології. – Одеса: ВМВ, 2014. – 82 с.

30. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда та ін. – К.: КНУБА, 2012. – 140 с.
31. Пірен М.І. Загальна соціологія: підруч. для студентів ВНЗ / М.І. Пірен; Міжрегіон. акад. упр. персоналом (МАУП). – Київ: Персонал, 2014. – 477 с.
32. Подольська Є.А. Соціологія: 100 питань – 100 відповідей / Є.А. Подольська, Т.В. Подольська. – Київ: Інкос, 2009. – 352 с.
33. Пшеничнюк О.В. Соціологія: посіб. для підготов. до іспитів / О.В. Пшеничнюк, О.В. Романовська; вид. 3-є, випр. – Київ: Паливода А.В., 2007. – 170 с.
34. Сорока Ю.Г. Соціологія культури: навч.-метод. посіб. / Ю.Г. Сорока; Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. – 135 с.
35. Соціологія культури: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів освіти / О.М. Семашко, В.М. Піча, О.І. Погорілий, Л. Т. Ніколаєнко; За ред.: О.М. Семашка, В.М. Пічі. – К.; Л.: Каравела; Новий світ-2000, 2002. – 334 с.
36. Соціологія права: Навч. посібник / О.М. Джужа, В.М. Вовк, І.Г. Кириченко, С.М. Ковальський; За ред. О.М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 286 с.
37. Соціологія: конспект лекцій для студ. усіх спец. / уклад.: С.М. Руденко, О.О. Маркозова. – Харків: ХДУХТ, 2014. – 106 с.
38. Соціологія: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / М.П. Требін; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х.: Право, 2010. – 223 с.
39. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І. Докаша. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 448 с.
40. Соціологія: навч. посіб. / За заг. ред. А.М. Чернія; авт.: І.Р. Байрак, І.І. Бойко, В.І. Волобуєв та ін.; Нац. аграр. ун-т. – Вид. 2-ге, доп. – Київ: Міленіум, 2006. – 352 с.
41. Соціологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В.Г. Городяненка; [авт. кол.: В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева та інші]. – 2-е вид., переробл., допов. – Київ: Академія, 2005. – 560 с.
42. Соціологія: підручник / за ред. В.П. Пічі. – 4-те вид., випр. – Львів: “Магнолія-2006”, 2008. – 292 с.
43. Соціологія: терміни, поняття, персоналії: Навч. словник-довідник для студентів / За ред. В.М. Пічі. – 2-ге вид., стер. – Л.: Новий Світ-2000, 2004. – 476 с.
44. Юрій М.Ф. Соціологія культури: Навч.посібник / М.Ф. Юрій. – К.: Кондор, 2006. – 300 с.
45. Яремчук С.С. Соціологія: навч. посіб. / С.С. Яремчук; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2015. – 239 с.

Інтернет - ресурси

46. Офіційний сайт Інституту соціології НАН України). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://i-soc.com.ua/ukr/index.php>

47. Електронна бібліотека Інституту соціології НАН України). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php
48. Фаховий журнал «Соціологія: теорія, методи, маркетинг»). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/5932>
49. Офіційний сайт Українського Інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.uisr.org.ua/>
50. Центр соціальних та маркетингових досліджень SOCIS). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://socis.kiev.ua/ua/>
51. Соціологічна Асоціація України). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.sau.kiev.ua/>
52. Центр Разумкова). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://razumkov.org.ua/>
53. База даних соціологічних досліджень The European Social Survey (the ESS)). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.europeansocialsurvey.org/>
54. Офіційний інформаційний портал Кабінету міністрів України «Коронавірус в Україні»). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://covid19.gov.ua/>

**Курсивом виділені джерела, що є у бібліотеці КНТЕУ.*